

Arbeids- og sosialdepartementet
Avgis elektronisk

Dato: 03.09.2021
Vår ref.: TM/ET/LPA
Deres ref.: 21/23

Høringssvar til forslag til nye regler for reduksjon av uføreytelser og uførepensjon mot arbeidsinntekt

Vi viser til høring av 22. juni om forslag til nye regler for reduksjon av uføreytelser fra folketrygden og tjenstepensjonsordninger. I samråd med Arbeids- og sosialdepartementet (ASD) avgir vi høringssvar noe etter utløpet av høringsfristen.

Arbeids- og sosialdepartementet (ASD) foreslår i samråd med Finansdepartementet endringer i gjeldende regler for reduksjon av uføreytelser og uførepensjon. Høringsnotatet bygger på Sysselsettingsutvalgets rapporter NOU 2019: 7 og NOU 2021: 2. Sysselsettingsutvalget har blant annet pekt på at gjeldende fribeløp på 0,4 G kan fungere som en psykologisk barriere mot å arbeide ut over fribeløpet, i det inntekt utover fribeløpet framstår som lite lønnsomt fordi det gir et betydelig hopp i den effektive skattesatsen.

Forslag til endringer i reglene for reduksjon av uføreytelser

Arbeids- og sosialdepartementet foreslår fire alternative modeller for reduksjon av uføretrygd og uførepensjon; dagens regler samt tre alternative modeller. Arbeids- og sosialdepartementet legger til grunn at eventuelle endringer av gjeldende regler ikke vil medføre vesentlige økonomiske eller administrative konsekvenser for pensjonsleverandørene.

Finans Norges synspunkter

Som næringsorganisasjon og arbeidsgiverorganisasjon for finansnæringen støtter Finans Norge i utgangspunktet virkemidler som kan stimulere til økt yrkesdeltakelse. Forslagene om å endre dagens samordningsregler kan imidlertid ha større negative konsekvenser for våre medlemmer og for uførepensjonistene enn det som er lagt til grunn i høringsnotatet.

Systemtekniske endringer er i utgangspunktet ressurskrevende, og modeller som velges bør være robuste slik at man unngår hyppige endringer. For uførepensjonister vil det også være krevende å stadig skulle sette seg inn i de nye reglene og å forstå konsekvensene av reglene for egen økonomi.

I dette tilfellet er det snakk om endringer i et regelverk som har virket i om lag fem år. Vi mener det er for lite erfaringsgrunnlag for å si noe klart om behovet for endringer i regelverket og at det dermed er usikkert om man med forslagene i høringsnotatet faktisk vil oppnå de ønskede effektene på sysselsetting.

Uførepensjonsregelverket har nylig vært gjennom store omlegginger. For uførepensjonistene vil de foreslåtte regelendringene gjøre det mer krevende å sette seg inn i og vurdere konsekvenser av å jobbe ved siden av mottak av uføreytelser. Ikke minst gjør ulike satser for skatt på pensjon og inntekt det krevende for den enkelte uføre å vurdere hva som lønner seg. Usikkerhet om hvilket regelverk som gjelder kan i seg selv motvirke formålet med å få flere til å prøve seg i arbeid.

En viktig bakgrunn for forslagene synes å være de skattemessige effektene ved arbeid utover fribeløpet. Vi mener derfor det bør utredes om man kan oppnå ønskede virkninger direkte gjennom en tilpasning av skattereglene (marginalskatten), i stedet for gjennom en reduksjon av uføreytelser.

De foreslåtte ny modellene fremstår som mer komplekse enn dagens, og vil dermed kunne være vanskeligere for medlemmet å forstå enn dagens regler. Modell c) fremstår som særlig kompleks, siden denne modellen innebærer at den uføre skal forholde seg til ikke bare én, men to terskelverdier. Å innføre regelendringer som er mer komplekse enn dagens regler vil være byrdefullt for en i utgangspunktet sårbar gruppe. Det vil dessuten kreve ekstra rådgivning og kommunikasjon fra pensjonsleverandørene.

Alle de aktuelle forslagene vil medføre behov for endringer i brev, avtaler, nettsider og informasjon som gis til pensjonsmottakere og arbeidsgiverforetak. I tillegg må selskapene forberede seg på en betydelig forventet økning i henvendelser til tjenstepensjonsordningene gjennom ulike kommunikasjonskanaler. De foreslåtte nye modellene vil også medføre at flere får etteroppgjør. Ved modell b) og c) vil pensjonsleverandøren måtte avkorte lønn for absolutt alle uføre medlemmer som har en inntekt, også de som har marginale inntekter fra for eksempel fra styreverv i borettslag osv. Endringene vil fordre systemendringer og endringer i beregningsverktøy, rutinstøtteverktøy, forsikringsdokumentasjon og oppgjør for pensjonsleverandørene. Videre må det innhentes nye lønnsdata og gjøres omregninger av uførepensjon for dagens uføre.

Omregning av alle løpende uførepensjoner til en eventuell ny inntektsgrense vil være et omfattende systemmessig arbeid, som både vil ta tid og innebære store økonomiske kostnader for tjenstepensjonsordningene. Sistnevnte bør ikke undervurderes. I tillegg kommer kostnader ved å gjøre systemtekniske tilpasninger.

Vi er uenige med Arbeids- og sosialdepartementet i at lovforslagene medfører «*mindre, tekniske endringer som ikke har vesentlige økonomiske eller administrative konsekvenser*». Basert på erfaringer med tidligere endringer i uførepensjonsregelverket, mener samtlige livsselskaper som er medlemmer i Finans Norge at de alternative forslagene er administrativt betydelig mer krevende å innføre, og medfører betydelig høyere kostnader, enn det Arbeids- og sosialdepartementet legger til grunn i høringsnotatet.

Sammenhengen mellom produkter og trygdeytelser knyttet til uførhet er mer komplekse enn det som kommer frem i høringsnotatet. Uføresaker kan av natur strekke ut i tid og være svært sammensatte. Uførepensjonsregelverket har som nevnt fått virke i relativt kort tid, og av den grunn kan det være konsekvenser ved de foreslåtte endringene som man ikke nødvendigvis ser nå.

Vi mener det på nåværende tidspunkt er vanskelig å mene noe konkret om samlede økonomiske effekter av å endre fradragmodellen. Vi er uansett av den oppfatning at de administrative konsekvensene blir betydelig større enn det som legges i grunn i høringsnotatet. Vi mener både fordeler og ulemper ved endringer i regelverk må utredes grundigere før et lovforslag legges frem for Stortinget, for å være sikre på at det er hensiktsmessig og lønnsomt å gjennomføre endringen, og at man danner seg et bredere erfaringsgrunnlag før man endrer regelverket.

Vi vil naturligvis være behjelpelige med å utrede konsekvenser. Men inntil videre mener vi dagens modell må videreføres.

Avslutningsvis vil vi påpeke at dersom det likevel vedtas endringer i regelverket, er det viktig av ikrafttredelse legges til et årsskifte, for å unngå to forskjellige regimer for reduksjon av uførepensjon i løpet av et kalenderår. Tidligst mulige ikrafttreden er i tilfelle 1. januar 2023.

Med vennlig hilsen
Livsforsikring og pensjon
Finans Norge

Tone Meldalen
Fagdirektør

Espen Tørum
Fagsjef